

JUGOSLOVANSKI OBRITNIK

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRITNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

Izhaja enkrat na mesec. — Cena: za vse leto 12 Din, za pol leta 6 Din, posamezna

številka 1 Din. Inserati po dogovoru. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in

upravnništvo: Ljubljana, Komenskega ul. 12. :: Poština plačana v gotovini. ::

VABILO
na

redni letni občni zbor

ki se vrši v četrtek, dne 10. maja t. l. ob 10. uri dopoldne v Rokodelskem domu, Komenskega ulica šte. 12 s

sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo predsedstva.
3. Sprememba pravil.
4. Volitev novega predsedstva.
5. Slučajnosti.

Odborniki okrajnih Obrtnih zvez so delegati za občni zbor centralne zveze. Pridite v čim večjem številu!

Odbor.

ZAHVALA.

Volitve za državni zbor so končane. SLS je izšla iz tega volilnega boja nepričakovano zmagovalna, za njo je glasovalo nad 60% vseh volivcev. Nasprotne stranke in strančice so ostale v velikanski manjšini. Jasno je, da je mnogo obrtnikov in trgovcev, sploh pridobitnih slojev, glasovalo za SLS. Vsem tem se najpriskrenejše zahvalujemo. Potrudili se bomo storiti vse, kar bo v naši organizaciji možno v okviru našega programa. Gotovo je, da nas čaka ogromno delo in veliko bojev, če hočemo izvojevati to, kar je nam vsem pravo in koristno, namreč avtonomijo. Zato pa z združenimi močmi na delo!

Za Jugoslovansko obrtno zvezo:

Ivan Ogrin, stavbenik,
t. č. predsednik.

Ivan Gajšek, trgovec
t. č. tajnik.

Po volitvah.

Volivna kampanja je za nami, vendar je prav, da nekoliko posežemo nazaj ter gotovim ljudem vsaj malo osvetlimo spomin.

Kakor smo že pred volitvami konstatirali, so to pot nastopili kot kandidati — obrtniki, oziroma kandidati pridobitvenih slojev za ljubljansko volivno okrožje oficijelno g. Ogrič iz Novega mesta, ki je bil tudi okrajni kandidat Samostojne kmetijske stranke, za mariborsko volivno okrožje pa g. Rebek iz Celja. Bolj neoficijelno, pač pa dovolj jasno, in priporočilno se je za te kandidate zavzel »Obrtni Vestnik« t. j. Franchettijevo glasilo naprednih obrtnikov. Seveda bo sedaj po volitvah to glasilo povdarjalo, s kandidati vred, kako visoko nad strankami da stoji in da jim gré le za stvar samo. G. dr. Kukovec, naprednjak, kakor tudi samostojni Pucelj sta dobro vedela, da se v mestih in trgih na deželi še dobe med obrtniki in trgovci politično popolnoma zakrknjeni ljudje, ki bi eventualno šli ž njima. Treba je le dobiti voliče, ki se naj uprežejo, da vlečejo za njiju jarem. Ti morajo biti seveda po poklicu obrtniki ali trgovci. In tako sta nabrala nekaj Peto-varjev, Novakov, i. dr., ki bi njiju revarji propada. Edino Pucelju se je posrečilo, da je prilezel skozi. Razume se, da je vse drugo s kočijazi vred propadlo, tako tudi

Ogrič, ki se je dal vpreči v polomljeni voz Samostojne kmetijske stranke. Kar se tiče g. Ogriča in njegove organizacije po obrtnih društvih, je stvar toliko v redu, da je on vsaj odkrit ter ne taji, da je istoveten s Samostojno kmetijsko stranko. Drugače pa je z g. Rebekom. Tu pa stvar ni tako enostavna. Štajerci so imeli poprej skupno organizacijo, katere glavni namen je bil, narodno se ločiti od Nemcev, ki so jim bili skupni nasprotniki. G. Rebek kot tedanji voditelj slovenske skupine se je kazal res precej objektivnega ter je moral marsikrat tako nastopati, kot je zahtevala večina ljudstva, ki je pa bila skoro vsa v taboru SLS. Ta mož je pa sedaj na stara leta zajadral v popolnoma — »napredne« vode ter je celo član vodstva JDS. Kljub temu ga pa prav nič ni sram nastopati na obrtnih shodih, kadar kaže, kot nepristranski ali nadstrankarski obrtnik. To je seveda po njegovi prejšnji navadi, pri tem pa čisto pozabi, da je on reprezentant politične stranke. Tak nastop je pač zelo poniževalen za takega političnega kavalirja, kot je g. Rebek. Tudi v Prekmurju je znal na ta način farbati obrtnike, da so se organizirali v njegovem nepolitičnem obrtnem društvu. Sedaj seveda spregledujejo obrtniki, kam da so bili zapeljani. Obrtni Vestnik, glasilo vseh teh Rebekov, se tudi ni moglo vzdržati, da ne bi pokazalo svoje politične strani. Seveda je

Jugoslovanska obrtna zveza naznanja, da se je preselila iz prejšnjih prostorov v Pražakovi ulici šte. 3 v Rokodelski dom, Komenskega ulica šte. 12, pritličje, levo. Istotako se je preselilo tudi uredništvo in upravnništvo našega glasila »Jugoslovanski Obrtnik«. Vsi dopisi se naj odslej pošiljajo na novi naslov. Uraduje se vsak dan od 3. do 6. ure popoldne.

demagoško kritiziralo delovanje bivše vladne večine, češ da je ona centralizirala bolniške blagajne, da je dovolila uvoz raznovrstnega blaga, ki bi ga lahko naši obrtniki doma izdelovali, pa zato nimajo odjemalcev ter proti neupravičenemu obdavčevanju, katera bremena da nosi najtežje naš mali obrtnik. Gospodje se dalje jezijo, da list »Slovenec« kritizira demagoški nastop nekaterih JDSarskih obrtnih kandidatov. Ti gospodje popolnoma pozabljajo, da je ravno stranka, za katero se tako pehajo in katere kandidat je bil zadnjič g. Franchetti, sedaj pa ponovno tudi g. Rebek, bila ravno tedaj na vladi ter imela celo ministrstvo, ki je prav te zakone skovalo.

Zato pa obrtniki na plan! Nastopite odločno proti takim demagogom. Zapustite te laži-nadstrankarske obrtne organizacije ter se združite v Obrtnih zvezah pod okriljem SLS. Vsak, ki je volil z SLS in je naš pristaš, pa je naročen na list »Obrtni vestnik«, ki tako hinavsko piše, naj ga takoj vrne in se naroči na »Jugoslovanskega Obrtnika«. Edino le pod okriljem SLS more zavesti slovenskemu obrtniku in trgovcu zavesti boljša bodočnost.

Bolniško in nezgodno zavarovanje.

Eden najobčutnejših udarcev za ves obrtni stan nam je bil zadan z novim delavskim zavarovalnim zakonom. Nimamo nič proti temu, če se skrbi zato, da se delavca, ki največkrat nima drugega kot svoje delavne roke, za slučaj obolelosti ali nezgode zadostno preskrbi. To je vse prav. Obžalovati je samo, da novo uveljavljeni zakon ne predvideva tega tudi za malega obrtnika, ki je čestokrat enaki ali pa še večji revež.

Čisto gotovo je dalje tudi, da bo zadovoljen in z vsem preskrbljen delavec nam gotovo v večjo korist, kot pa nepreskrbljen. Obrazložimo si zadevo nekoliko bolj na drobno.

Zakon za zavarovanje delavcev z dne 30. maja 1922 se razteza na celo državo SHS ter je popolnoma centralistično izpeljan. Sedež bolniških blagajn je za dobo 5 let sicer Zagreb, a po tej dobi se premesti v Beograd. Nadalje ima centralni odbor, kateri šteje preko 30 članov. Zadostuje nam, če vemo, da bivši srbski teritorij vključivši Črnogoro in Macedonijo, t. j. cele pol države, ni imel dosedaj nikakega urada glede delavskega zavarovanja, delavskega varstva, bolniške blagajne ali kaj podobnega. Tudi na bivšem hrvatskem teritoriju, ali vsaj v od mest oddaljenih krajih ni bilo v tem oziru skoro nič urejeno ali se pa vsaj ni izvajalo. Edino pri nas v Sloveniji in Dalmaciji smo imeli počenši od l. 1890 bolniško in nezgodno zavarovanje, ki je po tem dolgem času že popolnoma intaktno poslovalo.

Da pravilno presodimo položaj, moramo dalje vedeti, da je bila industrija in obrt do predvojnih časov v slovenskih deželah le minimalna. Centrum sta bila za bivšo Avstrijo Dunaj in Praga, za Ogrsko in Hrvaško pa Budimpešta ter bližnji okoliš teh središč. V Sloveniji je ta okoliš segal do Maribora in Celovca. Gotovo je, da se je to polagoma širilo tudi na slovenske in hrvatske pokrajine. Cela Avstro-Ogrska pa je le počasi krevljala za Nemčijo, ki je že bila daleč pred njo. Dejstvo je, da je za industrializacijo rasla tudi potreba za varstvo delavstva. Ta proces gre čisto paralelno s kulturo in industrializacijo. Iz vsega tega sledi, da je bil korak, da se napravi novi verstveni zakon v sedanji obliki dokaj prenačilen, ne toliko radi naših pokrajin, temveč oziraje se na neenakost razmer v državi. Če kje, bi bila tu potrebna decentralizacija, kajti čisto gotovo je dvoje: Prvič v slovenskih pokrajinah se bodo vsled urejenih in že preizkušenih razmer prispevki redno oddajali, dočim se iz prej omenjenih pokrajin, kjer jim je vse novo in kjer ne drže mnogo na take obveze, prispevki ne bodo redno oddajali. Nasprotno pa bodo stroški za snovanje in urejevanje novih naprav v teh krajih mnogo večji. Drugič pa je centralističen aparat mnogo dražji. Preko 30 takih svetnikov centralnega urada se pripelje iz cele države skoro vsak mesec v Zagreb zborovat. Take seje trajajo po več dni. Vožnja je prosta v I. razredu, dijete znašajo po 1000 K na dan. Uradniki iz centrale potujejo po inšpekcijah širom države ter se jim za to plačujejo visoke dijete. Niti v bivši Avstriji ni bila stvar tako daleč centralizirana, saj se še dobro spominjamo. Imeli smo svoje okrajne bolniške blagajne za vsak sodni okraj, tajništvo pa je opravljalo svoje delo za malenkostno odškodnino. Vodil ga je kot postranski posel kak profesionist. Te okrajne bolniške blagajne so imele skoro vse prav lepe novce kot rezerve, vsaka okrajna bolniška blagajna je svojemu kraju primerno uredila prispevke; le okvirni zakon je bil skupni. Te blagajne so imele svoje zveze za cel zavarovalni okraj. Te zveze pa niso imele nikake odločilne moči, ampak so predstavljale le nekaj nasvetovalni organ. Delavske zavarovalnice, katerih je bilo v Avstriji 7, so bile popolnoma avto-

nomne in vendar je bila Avstrija dokaj bolj industrijska država, kot je danes Jugoslavija. Pa to še ni vse. Centralizacija nas je oropala vseh fondov teh okrajnih bolniških blagajn, ki so bili solastnina tudi obrtniku, nastavili so se dragi tajniki ter cel centralističen aparat. Tudi se ni hotelo, da se izvrše volitve v te korporacije, ker so se gospodje Kristani, Korači, Žerjavi in dr. bali obsodbe obrtnikov in delavcev. Dasi so se že dvakrat vršile volitve v državni zbor, se volitve v te korporacije, ki so gotovo veliko enostavnejše, ne izvrše. Imamo še velik obračun z gospodi, ki so nam ustvarili ta položaj, v katerem se danes obrtniki nahajamo in to ne iz obče koristi, ampak iz samega pohlepa po milijonih - katere so hoteli zavleči v nenasične banke.

Tudi delavstvo, ki mu je namenjena ta ustanova, se ne ogreva za naprave, od katerih nima koristi. Izračunali so od nekaterih podjetij, koliko da so vplačali delavci in koliko delodajalci v to nenasično žrelo. Od teh skupnih zneskov, katere se plača za bolniško blagajno n nezgodno zavarovanje, pa se nikjer ni dobilo takega rezultata, da bi delavci prejeli le čez 10 odstot. plačanega zneska, po največ pa dobijo še veliko manj in večinoma niti toliko, kolikor se danes od takih velikih vsot plačuje obresti.

Obrtniki, protestirajte povsod proti takim napravam! Zahtevajte, da naj vsaj naši poslanci če pridejo do besede, izposlušajo, da se odpravijo krivice, katere se nam gode. Zahtevajte, da se vzpostavi isto stanje, ki je bilo poprej, da se povrne denar bolniškim blagajnam in da se ta gadja zalega bankirjev n njih pomagavev potom volitev čimprej razžene.

Prizivi proti odmeri občne pridobnine.

(Konec.)

Od onega dne, ko se je vložila prošnja za odmerno podlago, pa dokler ne pride odgovor, ves ta čas se v prizivni rok ne šteje. Če je kdo vložil, recimo 6. dan prošnje za odmerno podlago, pa dobi odgovor nanjo, na primer čez 12 dni, bo imel potem še vedno polnih 10 dni čas, da vloži priziv.

Če bi se kdo s prizivom po naključju zamudil, naredi lahko prošnjo za podaljšanje prizivnega roka, v kateri mora seveda navesti vzrok, zakaj da ne more vložiti o pravem času priziva (bolezen, nujno popotovanje itd.). Prošnjo je potrebno dati s 3 Din in jo je vložiti ravno tako pri davčnem okrajnem oblastvu (v Ljubljani pri davčni administraciji). Vložitev te prošnje prekine rok prav tako, kakor prošnja za odmerno podlago. Ves ta čas, dokler ne dobi odgovora, se v prizivni rok nič ne šteje.

Če bi kdo vložil priziv namesto na davčno okrajno oblastvo (v Ljubljani na davčno administracijo) pomotno na kak drugi urad, bi se mu priziv nerešen vrnil z opazko, da ga je vložiti pri onem uradu, ki je izvršil odmero. Na ta način bi bil samo čas izgubljen ter bi se prizivni rok lahko zamudil.

Pripomniti moramo, da so bili zgoraj navedeni znaki (število pomočnikov in učencev, množina iztočene pijače, višina izkupička itd.) pri odmeri upoštevati tako, kakor so bili v času od 1. julija 1920 do 30. junija 1921. Sedanje stanje pride v poštev še le za obdačbo za leti 1924 in 1925.

V naslednjem navedemo 3 uzorce za prizive.

Uzorec I.

Kolek
za
10 Din.

Davčnemu okrajnemu oblastvu

v

Radovljici.

Podpisanemu Ivanu Lovšinu, čevljarju v Lescah št. 3 se je odmerila občna pridobnina za l. 1922 in 1923 z davčnim zneskom 39 Din. Kakor je zvedel podpisani se je vzelo, da bo imel 4 pomočnike in 2 učenca.

Podpisani ima sedaj res 4 pomočnike in 2 učenca, v času od 1. julija 1920 do 30. junija 1921 je imel pa samo 2 pomočnika in enega učenca.

Ker se je njegovemu sosedu Antonu Košaku iz Lesca št. 16, ki je imel v navedenem času ravno tako samo 2 pomočnika in in 1 učenca, odmeril davčni znesek samo s 13 K, prosi da se tudi njemu davek zniža na ravno toliko.

Lesce, dne 16. aprila 1923.

Fran Lovšin.

Uzorec II.

Kolek
za
10 Din.

Davčnemu okrajnemu oblastvu

v

Kranju.

Podpisani Andrej Inglič je krojač v Stari Loki št. 26 in obenem gostilničar in posestnik male kmetije.

Za leti 1922 in 1923 se mu je prisodil na občni pridobnini davčni stavek 30 Din. V času od 1. julija 1920 do 30. junija je imel podpisani res treje pomočnikov in 1 vajenca: toda upoštevati se mora, da je on gostilničar in posestnik kmetije. Pri krojaškem obrtu on prav malo dela, ker se peča kolikor toliko tudi s poljem in z gostilno.

Donosnost njegovega krojaškega obrta je torej precej manjša, kot bi bila drugače. Razen tega ni ta obdačba v nobenem pravem razmerju z obdačbo Franceta Novaka in Jurija Kolenca, ki sta oba v Škofji Loki in imata ravno toliko število pomočnikov in vajencev, pa imata davčni stavek samo 20 Din, dasi sama več delata pri obrtu nego jaz, ker nimata ne gostilne in ne kmetije.

Prosim, da se davek tudi meni, njima primerno odmeri in najmanj na 16 Din zniža.

Stara Loka, dne 18. aprila 1923.

Andrej Inglič.

Uzorec III.

Kolek
za
10 Din.Davčnemu okrajnemu oblastvu
v Kamniku.Podpisani Josip Ženko je gostilničar v
Kamniku št. 36.Na občni pridobnini se mu je odmeril
za leti 1922 in 1923 znesek 99 Din.Proti tej odmeri vlaga priziv in ga ta-
kole utemeljuje:Kakor je izvedel, se je vzelo za pod-
lago 60 hl vina, 40 hl piva, 4 hl žganja, da-
lje 36.000 Din izkupička za jedila in dr.V svoji izjavi, ki jo je vložil meseca fe-
bruarja 1922, je navedel podpisani, da je
bil iztočil v času od 1. julija 1920 do 30. ju-
nija 1921 samo 40 hl vina, 20 hl piva; žga-
nja pa sploh on ni točil. Tudi izkupiček za
jedila je bil napovedan samo z 18.000 Din.
Na izjavo ni dobil nobenih pomislekov ter
prilaga v prilogi potrdilo od vinskega
trgovca N. N. iz Kamnika in potrdilo od
pivovarne N. N. Vse vino in pivo, kar ga je
potočil v navedenem času, je dobil on od
imenovanih dveh, ker ne kupuje vina za
svojo malo gostilno neposredno od produ-
centov, pivo toči pa večinoma sploh le v
steklenicah.Prosi, da se zaslišijo še enkrat zaup-
niki, ki bodo vse te podatke gotovo potrdili,
zlasti pa to, da on žganja sploh ni točil in
ga tudi sedaj ne toči.Davčni stavek se naj potem primerno
zniža in davek na pravo vsoto popravi.

V Kamniku, dne 20. aprila 1923.

Josip Ženko,
gostilničar v Kamniku št. 36.

2 prilogi

(vsaka kolkovana z 1 Din.)

**Vzgoja in zaščita vajencev
in mladoletnih delavcev.**

(Nadaljevanje.)

Z ugodno rešitvijo obrtnega in indu-
strielnega naraščaja v naši državi je v naj-
tesnejši zvezi tudi splošni razvoj kulture
in civilizacije Srbov, Hrvatov in Slovencev,
kajti kulturi in civilizaciji sta samovoljnost,
neurejenost in nesistematičnost ravnotako
huda sovražnika kakor sta pogibeljna in-
dustrielnemu razvoju in nacionalni eko-
nomiji v narodnem gospodarstvu.Pri obrtnem naraščaju in industrijs-
kem pomladku razločujemo dva razdelka:
a) obrtne učence in vajence in b) mlado-
letne delavce.Naj navedemo nekatere razlike med
obrnimi vajenci in mladoletnimi delavci.
Obe skupini imata sledeče skupne znake:1. Obema je skupno: mladolet-
nost. Po veljavnih zakonskih določbah
sme učenec — učenka po končani šolski
obveznosti stopiti v učenje v obrti ali indu-striji. (Obrtni red, obrtni zakon, zakon o
radnjama.) Starostna doba je zelo različna:
(11, 12,) 13, 14 let.2. Vajenec ali mladoletni delavec se v
teku vajeniške učne dobe izuči gotovo obrt
ali industrijno delo do gotove stopnje iz-
urjenosti (ročnosti) in to v gotovi pogojeni
ali tudi nepogojeni učni dobi.3. Obe skupini mladoletnega delav-
stva (vajenci in ml. delavci) uživajo po-
sebne po zakonih določene življenske var-
nosti in zaščite, zlasti v socialnem oziru,
kakor tudi glede delovnega časa, strokov-
ne uporabe in šolanja (teoretične naobraz-
be).Bistveno se pa razlikujeta obrtni va-
jenec in mladoletni delavec v tem, kako se
uči eden in kako drugi, kakšen namen ima
prvi in kakšnega drugi pri učenju svoje
obrti (dela). Obrtni vajenec se uči le ene
obrti n. pr. mizarske, in te v polnem ob-
segu mizarske stroke. On se v svoji mizar-
ski stroki popolnoma usposobi. Po prete-
ku učne dobe postane pomočnik in po go-
tovi praktični dobi pomočniškega dela in
uporabe postane lahko samostojni mojster.
Vajenec se izuči svoje stroke (obrti) na-
vadno le pri enem mojstru in v eni (večji
ali manjši) delavnici. Torej je vajenec v
svojem učenju odvisen od svojega učitelja
— mojstra. Kakršen mojster in njegova de-
lavnica, tak je tudi njegov učenec — in
iz njega izhajajoči izučeni pomočnik. Na-
vadno se učenci-vajenci pri svojih mojstrih
le nepopolno izobrazijo, to pa zato, ker so
mojstrove delavnice, orodja in sredstva za
učenje, nepopolna in večkrat celo zelo po-
manjkljiva. Delovni proces za učenca-va-
jenca se ne vrši v takem obsegu kakor bi
se moral, ako bi hotel doseči svoj smoter.Mladoletni delavec se pa nasprotno
uporablja le za nekvalificirana različna de-
la pri različnih podjetjih tako za donšanje
materiala, pomaganje pri sestavi posamez-
nih delov, čiščenje, mehanično urjenje v
enem in istem delu, ki se vedno ponavlja.
Mladoletni delavec se v nedoločni dobi iz-
uri in izuči za kvalificiranega delavca brez
posebne pogodbene dobe n. pr. zidarji, te-
sarji, komnoseki itd. Obrtnega vajenca štiti
pogodbena razmerje med svojim mojstrom
in njim samim. Mojster se zaveže pogod-
beno, da bo v določeni dobi izučil vajenca v
svoji obrti (stroki) in ga tako usposobil za
samostojno delo. Na drugi strani je obrtni
vajenec dolžan, da se bo strogo držal po-
godbe, sklenjene z mojstrom kakor tudi
njegovih navodil in naukov. Vajenec mora
posečati predpisane strokovne šole (pouk
v obrtnonadaljevalnih šolah itd.). Oba,
mojster in vajenec se zavežeta medsebojno
glede pravic in dolžnosti.Mladoletni delavec pa ni vezan na no-
beno posebno pogodbo; on se mora držatile splošnega delovnega reda, ki je v nava-
di in predpisan za vse delavstvo dotične-
ga podjetja ali obrata.Razmerje med mladoletnim delavcem
in njegovim delodajalcem (podjetnikom) je
le mezdno-pogodbeno.Obrtni vajenci stopajo navadno le v
podjetja k obrtnikom, mladoletni delavci
pa gredo navadno k velikim industrijskim
podjetjem.Obrtni vajenci stopajo navadno takoj
po zakonski dopustni starosti v vajeniško
razmerje, mladoletni delavci pa navadno še
le s 14. ali celo 16. letom, ali pa se včasih
že prej izuče kake obrti. Končno je obrtni
vajenec navadno v popolni oskrbi moj-
stra, mladoletni delavec pa mora ponavadi
skrbeti sam zase.Na splošno, ne glede na pomanjkljivost
specialnega pouka pri obeh vrstah, je
splošno stanje obrtnih vajencev in industri-
elnih mladoletnih delavcev nepovoljno in
nezadovoljivo, bodisi glede vzgoje, pouka
ali oskrbe.Prvič se pri izbiranju poklica vsepov-
sod premalo ozira na sposobnost va-
jenca, na njegovo res pravo veselje do po-
klica — do stroke, kateri se hoče posvetiti.
Odločajo navadno le gmotni oziri, mnogo-
krat fantova (domnevana) nesposobnost za
kako drugo (boljše!) nadaljno učenje, mno-
gokrat pa tudi samovoljnost staršev ali pa
splošne okoliščine, ki tirajo mladega de-
čka k neprostovoljnemu poklicu, do kate-
rega nima in nikdar ne bo imel pravega
veselja.Splošna gospodarska kriza, velika dra-
ginja in pa popolno neumevanje in nedo-
statno zanimanje vseh čimteljev za obrt
in industrijo je v veliki meri krivo, da se
naš mladoletni in industrijski naraščaj po-
popolnoma v napačni smeri izobrazuje.Naše narodno gospodarstvo pa terja od
naše industrije in obrti v najbližji prihod-
nosti najpopolnejšo izobrazbo vsega delav-
stva in sicer kvalificiranega delavstva. Le
na ta način bomo mogli začeti v dogled-
nem času konkurirati v obrti in industriji
z inozemskimi izdelki. To edino pa je le
mogoče tedaj, ako se takoj intenzivno
začnemo baviti s sistematično vzgojo obrt-
nega in industrielnega naraščaja. Poskrbe-
ti moramo zato, da dobe vajenci in mlado-
letni delavci temeljito strokovno izobrazbo.
Torej predvsem je treba sistematično, raci-
onelno in ekonomično organizirati var-
stvo, vzgojo, pouk in zaščito obrtno-indu-
strielnega naraščaja. Kako izšolati in zago-
toviti obrti in industriji zares dobro izšo-
lan ter fizično in duševno trden ter znača-
jen naraščaj; o tem v prihodnji številki.

(Dalje.)

Dopisi.

Središnji urad za zavarovanje delavcev. Že na drugem mestu se pečamo o razmerah v tem uradu. Tu samo še pribijemo, kako se dela z našim težko vplačanim denarjem. — V Ljubljani se je nameravala zidati ogromna palača ob Miklošičevi cesti za ta urad, ki bi stala okrog 150 milijonov kron. Samo načrti so stali čez 1 milijon, z detajli vred pa okrog 3 milijonov. Nakupilo se je raznega materiala, cementa, lesa in se tudi že pričelo z delom, tako da je nekaj fundamenta že gotovega. Po teh početkih pa je centrala v Zagrebu vse delo ustavila. Omenimo naj, da imamo dva odbora in sicer centralnega v Zagrebu ter pokrajinskega v Ljubljani. Vsi ti odbori, katere je imenoval bivši minister Žerjav izmed svojih zvestih ljudi, znajo, kakor se vidi, prav dobro gospodariti. Škoda na pokvarjenem cementu in že izvršenem delu presega gotovo že 5 milijonov. Velika večina tega denarja je vplačanega od nas, saj plačujemo že od julija lanskega leta za bolnišnico polovico, za zavarovalnino pa cel znesek. Brez dvoma je, da zadene glavna krivda na tej škodi ljubljanski odbor, v katerem se nahajajo ljudje, ki sploh ne spadajo v njega, ki pa hočejo povsod imeti svoj nos, dasi za to nimajo nikake zmožnosti. Zato pa obrtniki zahtevajte, da se bolniške blagajne vzpostavijo v prejšnji stan, ter da se čimprej razpišejo volitve!

Urad za zavarovanje delavcev, oddelek v Ljubljani je napravil te dni pogon, kje da bi staknil koga, tako n. pr. kako ubogo šiviljo v kakem podstrešju, ki težko prisluži kak vinar, da preživi sebe in svojo revno staro mater, ali pa ubogo gospodinjco, recimo ženo zelo slabo plačanega uradnika, če nimajo kake učenke ali služkinje, ki bi jo morali prijaviti tej blagajni. Res, dobilo se jih je v Ljubljani okrog 300. Poleg tega, da se jim je zabičalo, da jih morajo prijaviti tudi za nazaj, se jih je ovadilo oblasti, tako da so bili kaznovani na zneske od 25 do 100 Din. Kot konfidente se je najelo stražnike ali detektive, ki so vršili ta posel o prostem času, razume se, da proti odškodnini. Gospodje v odboru! Ali tako dopuščate, da se ravna z ubogim obrtnikom. Radovedni smo, če velja tak zakon za celo državo, če se izvaja podobno v Belgradu in Makedoniji.

Objave.

Iz upravnistva. Ker se imamo boriti z velikimi materialnimi težkočami, pozivljamo vse cenjene naročnike, da takoj poravnajo naročnino za letošnje leto. Napravite tudi tozadavne zbirke in nam nabrano pošljite. Zavedajte se, da smo navezani edino na Vaše prispevke.

Kuverte je začela proizvajati v Ljubljani tovarna **V i d e r & K o k a l j**. Tovarniški stroji so najmodernejših tipov, ki omogočajo letno produkcijo do 90 milijonov kuvert. Izdelujejo se kuverte vseh oblik, razen tega tudi kuverte z okenci, ki so se dosedaj morale uvažati iz inozemstva. Visoko produkcijsko število in najmodernejši pripomočki omogočajo uspešno konkurenco v cenah in kvaliteti.

III. Ljubljanskemu vzorčnemu velesejmu, ki se bo vršil od 1. do 10. septembra 1923, je ministrstvo za trgovino in industrijo v Beogradu priznalo z naredbo štev. 571 od 17. marca t. l. značaj čisto gospodarske razstave. Z odlokom istega ministrstva, uprave za zaščito industrijske svojine od dne 30. marca t. l. Pr. štev. 328, pa se priznava predmetom, izloženim na letošnjem velesejmu, prvenstveno pravo v smislu § 160. zakona o zaščiti industrijske svojine in §§ 94. in 99. izvršilne naredbe o zaščiti industrijske svojine.

»Podrinska Obnova«, organ trgoveškega združenja v Šabcu javlja v svoji najnovejši številki, da vsled tehničnih komplikacij začasno preneha izhajati.

Ponudba. Hrvatski radiša nudi učence sledečih vrst: 10 sodarjev, 4 brivce, 6 za gostilničarsko stroko, 77 mehanikov, 1 tesarja, 10 kotlarjev, 53 kovačev, 39 krojačev, 2 krznarja, 19 limarjev, 10 mesarjev, 4 pečarje, 1 kožarja, 36 čevljarjev, 7 sedlarjev in jermenarjev, 4 slaščičarje, 78 mizarjev, 18 soboslikarjev, 4 urarje, 2 zidarja, 2 zlatarja, 8 za zobno stroko in 77 za mešano robo. Vsak obrtnik, trgovec in industrijalec učini plemenito in dobro delo, če zahteva od tega društva učence. To so zdravi dečki, pošteni in nepokvarjeni ali običajno siromašni, brez starišev. Obrtni se je na centralo »Hrvatski radiša« Zagreb.

Društveni vestnik.

Občni zbor centrale. Na prvi strani današnje številke smo priobčilo vabilo in dnevni red za občni zbor Jugoslovanske obrtne zveze. Obravnaval se bo tudi program našega dela potom poslancev v beograjskem parlamentu ter izpopolnitev organizacije. Podrobnosti smo naznanili vsem Obrtnim zvezam potom okrožnic. Ker so nekateri izrazili željo po skupnem kosilu, naj nam tisti, ki to želijo, sporočijo. Pridite v čim večjem številu!

Ustanovitev Obrtne zveze v Metliki. Dne 3. aprila se je vršil ustanovni občni zbor Obrtne zveze za sodni okraj Metlika. Zborovanje se je vršilo v dvorani Kmetijske zadruge. Dasi imajo metliški obrtniki krasen dom na Glavnem trgu, ga žal ne morejo uporabljati, ker se uporablja za šolsko poslopje in orožniško postajo, na kar se ob priliki še povrnemo. Načelnik centrale g. Ogrin je v daljšem govoru pojasnjeval pomen obrtne organizacije ter naštel tudi mnogo lokalnih zadev, ki bi naj spadale v kompetenco Obrtne zveze, bodisi političnega, bodisi gospodarskega značaja. Med stvari političnega značaja spada predvsem zakon o zavarovanju delavcev, ki datira iz prejšnjega leta in ki vsled ekstremne centralizacije prav občutno zadene tudi obrtnika, nadalje davčne zadeve, kakor davek

na promet, ki je tudi izza dobe radikalno-demokratske vlade. Omenil je tudi, da se namerava izdati nova davčna novela, po kateri bo zopet naš obrtnik občutno obdavljen. Kritiziral je nadalje tudi to, da je v naši državi tako lahko snovati banke, ki bodo kmalu zagospodarile nad celokupno gospodarsko politiko v državi. Izvajal je nadalje tudi to, kakšen vpliv naj bi imela Obrtna zveza tudi na gospodarskem polju. Omenjal je preskrbo obrtne kredita in zato potrebnega denarnega zavoda, dalje snovanje produktivnih združenj in podobne stvari, za katere bi se naj zveza udeleževala. Po govoru g. poslanca Nemanica, g. župnika Bajca in jurista Šavlija, ki so vsi toplo priporočali obrtnikom organizacijo, pa navajali tudi težkoče in trud, če se hoče kaj doseči, so se prebrala pravila Obrtne zveze ter so se obrtniki izrekli za osnovanje te organizacije. Nek gospod je pojasnil, da imajo obrtniki že organizacijo, katero je lansko leto za časa volitev osnoval g. Ogrin iz Novega mesta, ki jim je obetal vse mogoče stvari. Ta organizacija se bo sedaj vsekakor uknila. K naši zvezi je nato pristopilo takoj preko 40 obrtnikov, prijavljenih pa jih je že čez 80. Izvolil se je tudi odbor, ki je sledeči: predsednik g. Vels, podpredsednik g. Jerina, tajnik g. Horvat, blagajnik g. Braček. V odboru sta še gg. Koren in Črnič. Nekatera mesta pa so ostala prosta za okoliške obrtnike, ki so vsled pozne ure (zborovanje je trajalo preko 10. ure zvečer) morali že poprej domov. — Naši novi člani, prvi v Belokrajini, želimo mnogo uspeha! Ne ustrašite se truda in dela, kajti od tega je odvisen uspeh vsake organizacije.

Občni zbor Zveze obrtnih združenj. Zveza kranjskih obrtnih združenj je imela dne 15. aprila svoj letni občni zbor. Iz poročila sledi, da ima zveza včlanjenih vsaj na papirju 80 združenj, delavnih članic je pa zelo malo, kar je posebno razvidno iz tega, da se je občnega zbora udeležilo le kakih 14 združenj in še te večinoma iz Ljubljane. Ena glavnih točk, o koji se je preko dve uri debatiralo, je bil prispevek, ki bi ga naj članice-zadruge plačevale za svoje člane matični zvezi. Govorilo se je spočetka o 10 dinarjih za vsakega člana raznih združenj. Izračunalo se je, da bi se dalo potem še precej dobro izhajati ter še nadalje izdajati list »Obrtni vestnik«, kajti pričakovati je, da drugi viri v slučaju političnega preokreta vsekakor usahnejo. Zato so se nekateri ožji prijatelji združnega načelnika silno zavzemali, da se je sprejel kompromisni predlog 7 Din od članov. Kako bodo to opravičil pri svojih združenjih, je drugo vprašanje. Posebno se pritožujejo tesarji, čevljarji in krojači, da ne bodo plačevali še za zvezo, od katere nimajo nikakega dobička, razun da smejo tu pa tam poslati kako resolucijo v list. Zares nespametno bi bilo od naših ljudi, da bi tako podpirali nam sovražno časopisje. Naj si vzdržujejo list razni Rebeki, Petovarji, Zdravci in drugi, za katere se je pri zadnjih volitvah toliko zavzemal, sami. Čudno pa je, da načelnik g. Franchetti, ki je član odbora središnjega urada za zavarovanje delavcev, ni čisto nič poročal o velikanskih bremenih, ki jih nosimo obrtniki po tej ustanovi. Tudi član pokrajinskega odbora tega urada g. Ravnikar, zastopnik zadruge tesarjev, ni podal

nikakih poročil, dasi se prav lepo gospodari z našimi žulji pri omenjeni korporaciji. — Drugih zanimivosti na tem občnem zboru ni bilo, razun, da so nekateri gospodje udeleženci potem uporabili še neoficijelni del zborovanja popoldne za to, da so delali štimungo za koncentracijo naprednih sil v Sloveniji. Kakor so pa pokazale volitve, so naši obrtniki prepametni za take eksperimente.

Novo mesto. Prvi redni občni zbor podružnice Obrtne zveze za sodni okraj Novo mesto se je vršil v nedeljo 15. aprila v Rokodelskem domu. Radi slabega vremena, žal, niso bili vsi člani navzoči. — V novi odbor so bili izvoljeni: Franjo Pelko, predsednik; Franc Petrič, popredsednik; Fran Sednik, tajnik; Alojzij Grile, blagajnik; — Vodnik, tajnik; Ivan Štefančič, Ivan Jakob Planinšek, Ivan Stefančič, Ivan Vovk, Josip Zupančič, Jernej Sitar, odborniki. — Podružnica šteje kljub temu, da se bori z največjimi težkočami, 30 članov. Na občnem zboru so bile enoglasno sprejete sledeče resolucije: 1. Protest proti centralizaciji bolniških blagajn. 2. Protest, da se hoče poleg starih, že itak previsokih davkov, uvesti še nove davke. 3. Protest proti uveljavljenju srbskega obrtnega reda za celo državo, ker je za naše pokrajine preenostaven in ne pozna zaščite obrtnika. 4. Zahteva, da se čimprej razpišejo volitve v trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani na podlagi poročnega sistema. — Načelnik g. Pelko opozarja člane, naj se v vseh stvareh obrtnega značaja obračajo na podružnico, ki bo upravičene zahteve predložila referentu za obrtniške zadeve posl. Škulju.

Resolucije sprejete na rednem občnem občnem zboru 6. t. m. v Novem mestu se glasijo: 1. Ministrstvo za socialno politiko se poziva, da ukine zakon o zavarovanju delavcev z dne 30. maja 1922, s katerim se je izvedla centralizacija bolniških blagajn, ker se Slovenci zavedamo, da bomo gotovo prikrasili, ker imamo te zavode veliko bolj razvite, kot so v naših južnih krajih. Zahtevamo, da vzpostavi stanje pred letom 1918. ter da se povrne okrajnim bolniškim blagajnam neupravičeno odvzete fonde. — Centralistično delovanje teh zavodov je sedaj pod vsako kritiko ter požira ogromne vsote, med tem ko se je opravljalo to poprej z neznatnimi stroški. Obrtniki se zavedamo, da je v teh fondih velik del naše lastnine, kjer imamo pravico soodločevanja. Ker si je vlada prilastila imenovanje v te korporacije, brez da bi upoštevala želje in nasvete obrtniških organizacij, zahtevamo, da se čimprej razpišejo volitve. 2. Protestiramo proti temu, da se hoče z novim finančnim zakonom uvesti poleg starih še nove davke, ker je naš obrtnik itak že prekomerno obdavčen. 3. Zahtevamo, da se čimprej razpišejo volitve v trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani na podlagi poročnega sistema! 4. Smo odločno proti temu, da bi se srbski obrtni red uveljavil za celo državo, ker je za naše razmere veliko preenostaven ter ne pozna zadostne zaščite obrtnika. — Take resolucije smo dobili tudi od več drugih strani.

Zužemberk. Tudi pri nas smo si ustanovili »Obrtno zvezo«, in sicer v nedeljo 29. aprila t. l. Že na ustanovnem občnem zboru, na katerem nam je pojasnil potrebo

in pomen te obrtniške organizacije tajnik SLS iz Novega mesta g. Munda, je pristopilo k novi podružnici do 30 članov, ki so tudi vsi plačali članarino. — V odbor so bili izvoljeni gg.: Anton Škrbč ml., lectar, načelnik; Franc Gliha, čevljar, podnačelnik; Josip Kastelic, čevljar in župan, tajnik; Rudolf Podboj, trgovec, blagajnik. — Vabimo vse tiste, ki še niso, da pristopijo k naši organizaciji, ker čimveč nas bo, tem večji bodo uspeli. — Bog živi!

Raznoterosti.

Volivni rezultati. Volitve v državni zbor dne 18. marca izkazujejo sledeče rezultate: radikali 108 mandatov, Radić 70, demokrati 51, SLS 21, bosanski muslimani 18, džemijet (srbski muslimani) 14, zemljoradniki 10, Nemci 8, socialisti 3, črnogorski avtonomisti 2, dr. Drinković 2, srbska stranka 1, Samostojna kmetijska stranka 1 (Pucelj) in Rumuni 1. Po pokrajinah so rezultati sledeči: Srbija 66 radikalov, 32 demokratov, 14 muslimanov (džemijet), 2 zemljoradnika. Hrvatska in Slavonija: 52 radičevcev, 10 demokratov, 6 radikalov. Slovenija: SLS 21, 2 radičevca, Pucelj ter 1 Nemeč. Bosna in Hercegovina: 18 muslimanov, 13 radikalov, 9 radičevcev, 7 zemljoradnikov, 1 srbske stranke. Vojvodina: 15 radikalov, 7 Nemečev, 5 demokratov, 3 bunjevci, 3 socialisti, 1 zemljoradnik, 1 Rumun. Dalmacija: 7 radičevcev, 5 radikalov, 2 dr. Drinković, 1 demokrat. Črna gora: 3 radikali, 2 demokrata, 2 avtonomista.

Katoliški shod. Od 26. do 28. avgusta se vrši v Ljubljani katoliški shod za celo Jugoslavijo. Podrobnosti bomo priobčili v prihodnjih številkah.

Največji kolodvor sveta. Glavni kolodvor v Monakovem z 32 tiri je postal v zadnjem času največji kolodvor sveta in ga v tem oziru ne prekosí noben drug, tudi ne oni znani v St. Louis v Ameriki, ki ima 31 tirov. Kar se pa tiče števila prihajajočih in odhajajočih vlakov, so pač drugi kolodvori pred monakovskim; kljub temu je prišlo in odšlo lansko leto poleti vsak dan 416 vlakov, na uro torej sedemnajst. Če pa pogledamo posamezne dneve, ima Monakovo zopet svetovni rekord: lansko leto na glavni dan oktoberske slavnosti, na nedeljo 24. septembra, se je pripeljalo v Monakovo in odpeljalo proč 421.000 ljudi. Do sedaj še o nobenem kolodvoru nismo brali takih števil. Število potnikov v bližnjem in daljnem prometu je znašalo na dan povprečno 110 tisoč, torej dvakratna Ljubljana. Dočim so prodali leta 1913. od maja do septembra 3,378.000 vozniških listkov, so jih lansko leto v istih mesecih prodali 5,921.000, za 75% več. Neka novost je bil salonski vlak v Oberammergau, kjer so bile lansko leto pasijonske igre, obstojal je iz osmih vagonov s 102 sedežema, 62 krat je vozil, povprečno 92 ljudi, dohodki na tri milijone mark. Kolodvor ima okoli 1000 mož osebja, vlakovodij in drugega osebja, na vlakih jih je pa okoli 700. Red je priznano izvrsten, nekateri se odrečejo tudi prostim dnevom, če vidijo, da je sila. Nemečija pač dela. Včasih je kak uradnik izdajal karte po cel dan, do 28 ur, kadar je bil naval le prevelik. In vse

to velikansko delo se je izvršilo brez najmanjše nezgode. V onih imenovanih poletnih mesecih so poleg navadnih rednih vlakov odpravili z glavnega monakovskega kolodvora 3562 posebnih, torej 712 na mesec, 24 na dan. Drugi kolodvori velikani so še v Berlinu, Frankfurtu in v Lipskem.

Produkcija železa in jekla 1921 in 1922. Surovega železa so producirali na vsem svetu l. 1921 34,700.000 ton, l. 1922 pa 47,790.000 ton; surovega jekla l. 1921. 41 milijonov 861.000 ton, l. 1922. 61,000.000 ton. Evropa je bila pri železu soudeležena l. 1921. s 15,923.000 tonami, l. 1922 z 21 milijoni 605.000 tonami, številko za jeklo so 20,467.000 in 25,810.000 ton. Evropske produkcijske številke so l. 1922 največje po vojski in znašajo 42% svetovne produkcije, kažejo kljub raznim težkočam stalen napredek v gospodarskem položaju. Prva država produkcije je Unija v Ameriki, l. 1922. s 53% vsega surovega železa in 55% jekla. Druga je Nemečija, kakor pred vojsko, za njo Anglija na tretjem in Francija na četrtem mestu. Razen Kanade, Češkoslovaške, Japonske in Kitajske so vse države dvignile svojo produkcijo.

Svetovni rekord v hitrosti. Aeroplani so danes najhitrejši prometno in premikalno sredstvo. Avtomobili so dosegli največ okoli 250 kilometrov na uro, električne železnice nekaj nad 200. To se pravi: v najhitrejšem diru napravim en kilometer tja in nazaj, to seštejem in dobim hitrost na eno uro. Kako hitro je rastle hitrost aeroplanov, nam pokažejo sledeče številke: Leta 1906. Santos Dremont 41·3 kilometrov na uro, 1910. Leon Morane 106·5, 1913. Maurice Prévost 203·8, 1920. Sadi Lecointe 302·5, 1922. N. Bracpapa (Italija) 336·5, 31. decembra 1922 Sadi Lecointe 348·2. Osupne nas zlasti napredek od l. 1910. na 1913. Kakor vidimo iz tabele, imajo na tem polju prvo besedo Francozi. Uspehi Sadija Lecointe pa niso dali miru Amerikancem, o katerih smo že zadnjič pisali v drugem članku, da smatrajo vožnjo po zraku za nekaj monopol Amerike. Zlasti se je trudil nam že znani general Mitchell, da bi izvil Francozom prvenstvo. Lansko leto 18. oktobra je preletel na vojaškem letališču Mount Clemens v Michigamu s 400 konjskim dvokrilcem tvrdke Curtiss 361 kilometrov in 280 metrov. Dolgo so se Amerikanci pehali, da je mednarodna aeronavtična zveza priznala ta polet za svetovni rekord. To pa zopet Francozom ni bilo všeč in Sadi Lecointe je napel vse sile, da bi priboril rekord zopet Franciji. Neugodno vreme in zopni vetrovi so ga pa ovirali, letal je »samo« po 350 kilometrov na uro. Šele sredi februarja letos mu je bila sreča bolj mila in je dosegel skoraj 378 kilometrov. Njegovo letališče je pri mestu Marseille. Mednarodna zveza je nekaj črtala in mu priznala 375 kilometrov in to je danes svetovni rekord. Napram letu 1906 se je rekord dvignil za okroglo 840%, napram 1910 za 250, napram 1913 za več kot 80% in v poldrugem mesecu od konca 1922 do srede februarja 1923 za skoro 8%. Sedaj bodo šli pa spet Amerikanci na delo in ne bo prej miru, dokler se ne bodo izpolnile Mitchellove besede: 600 do 800 kilometrov na uro! 800 kilometrov na uro je pa: enajstkrat v Trst, oziroma šestkrat tja in petkraj nazaj! V No-

vomesto bi prišli v štirih minutah, v Kranj pa v poldrugi!

Avtomobilna industrija v Uniji. Avtomobilna industrija v Uniji je na prvem mestu, tako da skoro ne moremo več govoriti o primerjanju, temveč o nasprotstvu. Tele številke naj nam povedo vrednost produkcije leta 1922 v dolarjih; sestavi jih je urad za notranjo in zunanjo trgovino, urad za ljudsko štetje in pa rudarski urad. Ob enem moramo pomisliti, da služi skoro ves petrolej avtomobilni industriji in da porabi ta industrija tudi velike dele tega, kar proizvajajo druge veleobrte; na primer: livarne, lesna industrija, jeklo in železo, industrija oblačil itd. — Avtomobilna industrija 2 milijardi, 865 milijonov dolarjev; surovi petrolej 2 milijardi, 50 milijonov dolarjev; mesne konzerve 1 milijardo, 935 milijonov dolarjev; livarne 1 milijardo, 900 milijonov dolarjev; lesna industrija 1 milijardo, 675 milijonov dolarjev; železo in jeklo 1 milijardo, 650 milijonov dolarjev; oblačilna industrija 1 milijardo, 275 milijonov dolarjev; mlinarska industrija 1 milijardo, 275 milijonov dolarjev; bombažovo blago 1 milijardo, 250 milijonov dolarjev in pa čevljarstvo za 1 milijardo, 100 milijonov dolarjev. — Od vsega prebivalstva Zedinjenih držav, ki je znašalo po štetju leta 1921. 106 milijonov, jih je zaposlenih v avtomobilni industriji posredno in neposredno okoli 25 milijonov, torej četrtina; zato tak politični pomen petroleja in kavčuka.

Pariške modne objestnosti. Klobuki sedanje pariške mode so bolj podobni steklenicam ali kopalnim čepicam kakor pa navadnim klobukom. Takozvane skledaste toke, prevlečene s srebrnimi nitkami in okrašene z bisernimi vezeninami, poveznjene na glavo kakor kakšen šal. Tudi močno rumunski turbani, ki jih tudi zelo nosijo, se tesno oprimejo glave. Med najnovejšimi toaletnimi barvami omenimo predvsem bilardnozeleno, ki pride do veljave posebno na žamet. Nova barva je tako imenovana bakrenoroza. Elegantna Parižanka je na promenadi oblečena v kitajski žaket s širokimi rokavi. Kožuhi imajo najbolj kričeče barve, smaragdnozeleno in svetloranžno. Najnovejši pajčolani padajo po obrazu navzdol kakor kak zastor. Zelo čudno orodje je najnovejši dežnik: samo pol metra je dolg, prevlečen z vinskordečo svilo, palica je lakirana z ravnotako barvo.

Srečna Rusija. Poročila, ki jih dobimo iz Rusije od konca preteklega leta, so kaj žalostna. Ker so zaprli celo vrsto novih tovarov, je število brezposelnih seveda zelo narastlo: samo v Moskvi jih je bilo oktobra 34.000, decembra pa že 45.000. To število je zlasti veliko v primeri s splošnim številom delavstva. Časopisi resno svarijo tuje, naj nikar ne hodijo v Rusijo po delo. V Ukrajini jih je bilo nad 100.000 brez dela, samo v Harkovu in Odesi 28.000. V industriji Južne Rusije je že 11 % brezposelnih, v železni industriji okoli 50.000. Položaj v Ukrajini je še zato tem slabši, ker je Ukrajina preplavljena po beguncih iz krajev lakote. Če pomislimo, da je znašala žetev ob Volgi 60 milijonov pudov manj kakor navadno, v Ukrajini pa 30 milijonov pudov — pud je 16 kilogramov —, potem si lahko predstavljamo, da grozi ubogim Rusom nova katastrofa. — Kako pada r u b e l j !

Samo v enem dnevu, 17. novembra, se je dvignil uradni kurz zlatega rublja za 200 tisoč sovjetskih rubljev, dolar za 1 milijon, funt šerlingov za dva milijona. Tistega dne, 17. novembra, je plačala državna banka za 10 zlatih rubljev 90 milijonov sovjetskih rubljev, za 1 dolar 19 milijonov sovjetskih rubljev, za 1 funt šerlingov 78 milijonov sovjetskih rubljev, za 1 francoski frank 850 tisoč sovjetskih rubljev, za 1 češko krono 800 tisoč sovjetskih rubljev in za 1 nemško marko 3 tisoč 300 sovjetskih rubljev. — Kakšno je bilo življenje n. pr. v K i j e v u ! Glasno in polno hrušča. Vse kavarne in gostilne so bile odprte, slaščičarne polne peciva in prepečenca, prodajalne sadja do vrha napolnjene z melonami, vinskimi grozdi itd. Cene v gostilnah: izrezek 1.500.000 rubljev, pečenka iz divjačine 5 milijonov rubljev, čaša kave 2 milijona, majhna pogačica en milijon rubljev. — Obleka: plašč eno milijardo rubljev, torej tisoč milijonov, par čevljev iz gumija 70 milijonov, par navadnih čevljev 25 milijonov, ženski čevlji 150 milijonov rubljev. Navadna voznja z izvoščkom 5 milijonov rubljev itd. — Poleg bogastva pa najstrašnejša beda, gladu umirajoči se plazijo pred izložbami, gledajo poželjivo vanje in padajo po tleh, pobrala jih je smrt lakote.

Otok avtomobilov. Na majhnem normanskem otoku Guernesey v Kanalu imajo okoli 13.500 avtomobilov in 570 motornih koles. Otok šteje nekaj nad 40.000 ljudi, pride torej na tri ljudi že 1 avto.

Brezžični brzojav na ladjah. Kako velik je napredek glede brezžičnega brzojava, kažejo te-le številke: leta 1921. so izmenjali s parniki družbe White Star Line 45 tisoč brezžičnih poročil, leta 1922. pa samo v prvi polovici 39 tisoč. Na enem samem potovanju je sprejel parnik Olympija 1572 poročil z 42.216 besedami.

Lesni trg. Zdi se, da postajajo cene lesu, odkar je vrednost krone oziroma dinarja padla, stalne. Izvoz bukovih drv se nadaljuje na Francosko. Cene so: Hrastovi bouler 3200 Din, hrastovo fino pariško blago 4000 Din, hrastovi frizi 1700 Din, bukov žagan les parjen 1600 Din, hrastova debela za furnir 2600 Din, hrastov bel les 2000 do 2500 Din, hrastove deske do 5 cm debeline 1500 do 2500 Din, hrastove deske nad 5 cm debeline 1600 do 2000 Din, bukovke deske I. vrste neparjene 900 do 1000 Din za kubični meter. Les za kurjavo: bukov I. vrste za vagon od 2700 do 3000 Din, II. vrste 2200 do 2400 Din, mešan les (hrastov, gabrov, jesenov in brestov) 2400 do 2700 Din; oglje od 9000 do 10.000 Din. — **I t a l i j a.** Na raznih trgih so različne cene. V glavnem so cene v Trstu za kubični meter: smrekov strugan les 380 do 500 lir. Les za surjavo: hrastov 17 do 19 lir, mešan les 15 do 18 lir za 100 kilogramov. Hrastovo oglje 46 do 48 lir, bukovino in hrastovo namešano 50 do 82 lir za 100 kilogramov.

Vinski trg. Položaj na vinskem trgu se zadnje dni spremenil. Z izvozom ni mogoče računati, ker manjka vladi tozadevno razumevanje. Ogrska konkurenca je na češkoslovaškem trgu premočna, da bi mi prišli z našim eksportom vina v poštev, ker so prevozni stroški preveliki. V Vršču stane n. pri. liter vina 6 kron, medtem ko znašajo prevozni stroški osem kron.

Cene blagu na zagrebški borzi. Na zagrebški borzi so v prostem prometu kolonialnemu blagu sledeče cene: Kava Rio 6, 41 Din, Rio 5, 42 Din, Rio 3, 44 Din, Santos 50 Din; sladkor: kocke 25, kristal 23.50 dinarjev; riž: Karolina 13 Din, Bruch 9 Din; Soja olje 30 Din; čokolada 54 Din; petrolej v zabojih 275, v lesenih sodčkih 7.90, v železnih sodčkih 16.20, v zabojčkih 100 Din; strojno olje 9 Din za kilogram.

Konji kot vojna odškodnina naši državi. Reparacijska komisija v Parizu je dodelila od belgijskega in francoskega deleža vojne odškodnine 4800 konj naši državi, ker so se Francija in Angleška izjavile, da nimajo potrebe za to vrsto živine.

Naš vojni dolg. Po izjavi finančnega ministra dr. Stojadinovića znaša jugoslovanski vojni dolg (protivrednost za vojni material) približno 1 milijardo frankov, 24 milijonov futov šerlingov in 24 milijonov dolarjev.

Stanje papirnatega denarja v Jugoslaviji. Po izkazu Narodne banke z dne 31. marca je bilo v prometu za 5.405,809.240 dinarjev papirnatega denarja.

Letošnji velesemenj v Bratislavi se bo vršil v dobi od 23. avgusta do 2. septembra t. l. pod naslovom »Dunavski mednarodni velesemenj« v lastnih, modernih, prostornih in vsem zahtevam odgovarjajočih paviljonih, postavljenih v Bratislavskem pristanišču. Istočasno bodo organizirali sledeče korporacije in uradi specijelne razstave in sicer: Ministrstvo notranjih zadev: razstavo češkoslovaškega hranilničarstva v svrhu razvitja istega na Slovaškem in Podkarpatski Rusiji. Dunavska prometna družba: razstavo dunavske paroplovbe. Slovaški poljedelski svet: Specielno razstavo exportnih poljedelskih produktov. Ministrstvo trgovine: razstavo kopališč in letovišč. Uspeh I. in II. bratislavskega mednarod. velesemnja, ležečega v najživahnejšem dunavskem pristanišču in naravnem izhodu češkoslovaške industrije v Jugoslavijo in ostala trgovska središča Balkana in Orienta, zagotavlja, da se bodo tudi ob priliki III. velesemnja v Bratislavi osredotočili vsi evropski in neevropski trgovski in industrijski krogi. Razstavljalcem, ki bi želeli udeležiti se velesemnja, daie vse potrebne informacije in direktive ravnateljstvo velesemnja v Bratislavi ali pa tukajšnji češkoslovaški konzulat.

Vzorčni velesejm v Padovi. Trgovska in obrtniška zbornica v Padovi priredi kakor vsako leto tudi letos vzorčni velesejm, ki se bo vršil od 1. do 15. junija. Obrazci za prijave, pogoji, cene za prostore in druge podrobnosti so interesom na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Odgovorni urednik Ivan Ogrin. — Izdajatelj in založnik: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani
Tiska: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Strojno mizarstvo Peter Bizjak
v Spodnji Siški, Gosposvetska cesta 136

prevzema vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela zlasti stavbeno mizarstvo. — Cene primerne, delo solidno, postrežba točna.

Parketne deščice

hrastove dobavlja in polaga **bukove**
v vsaki množini
v mestu in na deželi

Anton Bokal

Ljubljana, Rimska cesta 16.

Prevzema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila.
Delo točno in solidno.

Stavbno podjetje

Ivan Ogrin

Ljubljana

Gruberjevo nabrežje 8

Prevzema vsa zidarska in druga stavbna dela
Izvršuje razne načrte in proračune
Izdaja strokovna mnenja

Primerno nizke cene
Delo solidno

Telefon št. 426

Pleskar in ličar za stavbe in pohištvo

Josip Jug

Ljubljana, Rimska cesta št. 16

se priporočam cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela.
Za vsa izvršena dela jamčim dve leti.

Izvršitev točna.

Cene zmerne.

Stavbno podjetje

Ustan.
1850

Viljem Treo

Ustan.
1850

arhitekt in mestni stavbnik

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršuje tozadavne načrte in proračune.

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z n. z.

v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3

sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopne računov, eskomptira menice itd.

Zadružna gospodarska banka

v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Zadružne zveze

Dunajska cesta 38/I.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. x

Papirna trgovina
Ivan Gajšek

Ljubljana, Sv. Petra c. 2,

priporoča in ima vedno v zalogi
trgovske in poslovne knjige, razne
bloke in pomožne knjige za obrt in
trgovino lastne založbe in izdelka,
pismeni, trgovski, uradni, prepisni
papir, založ. šolskih zvezkov 'Tabor'.

Postrežba točna tudi po pošti.

Najboljši in najcenejši pisalni stroji

Oliver

Stroji za šivanje iz najboljših tovarn
izgotovljeno moško obleko
zalogo klobukov
in drugo manufakturno blago

Cene zmerne!

Cene zmerne!

Vedno v zalogi pri

L. REBOLJ
KRANJ št. 24.

Pri meni kupljenim strojem jamčim 10 let.

Uzajemna zavarovalnica
v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam poslopja, premičnine in poljske pridelke. — Sprejema življenska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Joško Videtič, Tržič
Kleparska delavnica.

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča dela, stavbna in galanterijska. Pokrivanje vseh vrst streh in zvonikov. Zaloge galanterije so domačega izdelka. Izdelovanje ornamentov in okraskov. Napeljava vodovodov.

Postrežba točna, delo solidno, cene zmerne.

REMEC-CO

LJUBLJANA - SHS

Kersnikova ulica št. 7

Prej:

I. BAROVEC nasledniki.

Tovarna na Duplici p. Kamniku

STOLARSTVO

Upognjeno pohištvo

Prešani furnirji za stole in mizarstvo

PARKETI

Rezani les

Interurb. telefon: pisarna: Ljubljana 266,
tovarna: Kamnik 4.

Telegrami: Ljubljana Ingenieur Remec,
Kamnik REMEC - CO.

Strojno mizarstvo in koncesion. pogrebno podjetje

M. Gogala, Bled

se priporoča za izdelavo: oken, vrat, portalov, stopnic, steklenih sten, verand in pohištva in sicer od enostavne do najfinejše vrste. — Zaloga transportnih krst in prevzem pogrebnih transportov na vse strani naše države.

Gradbeno podjetje
ing. DUKIČ in dr.

Ljubljana, Bohoričeva ul. 20